

ἀφ' ἧς ἀπέχει περί τὰς 14 ὥρας· κατοίκους ἔχει περί τὰς 15 χιλ. Τούρκους καὶ χριστιανούς.

Ζααρὰς. Κεῖται ΒΑ. τῆς Φιλ. ἔχουσα πληθ. ὑπὲρ τὰς 25 χιλ. Τούρκους καὶ χριστιανούς. Ὁ οἶτος τοῦ Ζααρὰ εἶναι ὁ καλλίτερος αὐτοῦ τοῦ μέρους.

Παζαρτζίκι. Πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ὑποδιοικήσεως, πόλις ἐμπορικῇ, κειμένη ΒΑ. τῆς Φιλιππουπόλεως εἰς ἀπόστασιν 25 ἡμερῶν, παρὰ τὸν Ἑβρον. ἔχει κατοίκους περί τὰς 25 χιλ. ὧν τὰ 3/5 Τούρκοι, οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοί. Ἐντεῦθεν κατὰ πρῶτον ἤρξατο ἡ κατὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ καταφορά ἐν τῇ διοικήσει ταύτῃ, ἐπενεγκούσα τραγικὰ ἀποτελέσματα· διότι κατεστράφη τὸ τίως ἐλ. Σχολεῖον, τὸ ὁποῖον θαυμασίως προώδευεν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀξιοπαύου διδασκάλου Κ. Κ. Σατίτιδου, ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἐσυστήθη βουλγαρικόν, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν ἐδειξε πρόοδον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος παραδίδει τὴν ἐλλ. γλῶσσαν ὁ εἰρημένος Κ. Σατίτιδης, ἔχων διηνεκῶς ἡ ἀντιπαλαίη πρὸς τὰς βραδουργίας καὶ τοὺς παντοίους διωγμούς τῶν βουλγαριστῶν. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὑπάρχουσι τρεῖς ἑκκλησίαι.

Περιστερὰ ἢ Πέστερα. Ἑλ. κώμη πρὸς τὰ ΝΔ. τοῦ Παζαρτζίκου, κατοικουμένη ὑπὸ Τούρκων καὶ χριστιανῶν. Ἐντεῦθεν γίνεται ἀξιόλογος ἐξαγωγή ξυλείας.

Ἄλλαι δὲ κωμοπόλεις ἦττον σημαντικαὶ εἶναι τὸ Τσερπάνι, τὰ Ἀδράδαλα, Σουλτάν - γερὶ κλπ.

Ἀπαντῶνται δὲ κατὰ τὴν διοίκησιν ταύτην καὶ πολλὰ μοναστήρια, ὧν τὸ ὀνομαστότερον εἶναι τὸ σταυροπηγιακὸν τοῦ Βατσκοῦ, κείμενον πρὸς Ν. τοῦ Στενημάχου δύο ὥρας μακρὰν εἰς φάραγμά τινα τῆς Ροδόπης εἰς θέσιν γοητευτικὴν. Τὸ μοναστήριον τοῦτο εἶναι ἀρχαῖον καὶ πλουσιώτατον· λέγεται δὲ ὅτι ἔχει ἐτήσιον εἰσόδημα 400 χιλ. δραχμῶν περίπου. Ἀλλ' ἐὰν μ' ἐρωτήσετε εἰς τί μεταχειρίζονται οἱ ἄγιοι Πιτέραι τὴν πρόσοδον ταύτην μιᾶς γερμανικῆς Δουκίας, θὰ σταυρώσω τὰς χεῖράς μου καὶ θὰ σὰς εἶπω, ὅτι δὲν γνωρίζω. . . . Τὰ περισσότερα δὲ τῶν κτημάτων του κεῖνται εἰς τὸν Στενημάχον, ὅστις πλεῖστα ὅσα δικαιώματα ἔχει ἐπὶ τῆς μονῆς, κατὰ τοὺς κώδικας τοὺς σωζομένους ἐν αὐτῇ· ἀλλὰ μόνον δικαιώματα ἐπὶ τοῦ παρόντος. . . .

Καὶ ἐμπορικαὶ πανηγύρεις γίνονται εἰς διάφορα μέρη κατ' ἔτος· ἡ ἀξιολογωτέρα δὲ τούτων εἶναι ἡ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου τελουμένη εἰς τὸ χωρίον Οὐζουντζόβα, ἀπέχον τῆς Φιλιππουπόλεως πρὸς Α. 14 περίπου ὥρας. Εἰς ταύτην συνέρχονται ἔμποροι ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Τουρκίας, καὶ ἐξ ἄλλων γειτονικῶν τόπων.

Περὶ τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ λαοῦ τῆς διοικήσεως δὲν θέλω σὰς γράφει ἐπὶ τοῦ παρόντος. Τὸ θέμα τοῦτο ἀνάκει εἰς πραγματείαν γενικὴν περὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς Τουρκίας.

Ἐρξώσθε!

Ὁ φίλος σας.

ΒΑΣΙΛΟΣ Γ. ΣΚΟΡΔΕΛΗΣ.

ΝΕΩΤΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ.

—000—

Ἐν Παρισίοις 27 Μαΐου 1860.

Ἡ ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἄχρι τῶν τελευταίων χρόνων ἐθνικὴ ἡμῶν ἱστορία περιχαλύπτεται ὑπ' ἀχλὺς, ἥν ἐν μέρει μὲν διέλυσαν αἱ σοφαὶ ἰδίως πραγματεῖαι τῶν ΚΚ. Παπαρρόηγοπούλου καὶ Ζαμτελίου, ἀλλ' ἥτις πολυλαχοῦ βαθύτατον εἶσι σκοτός ἐπιχέει. Ἐπειδὴ δὲ καθήκον θεωρῶ παντὸς ὁμογενοῦς τὰ σταχυολογῇ, ὅπου καὶ ἂν εὕρισκῃ τι σχέσιν ἔχον πρὸς τὰ πάτρια, καθυποβάλλω κατὰ εἰς τὴν ἐπιξεργασίαν τῶν παρ' ἡμῖν σοφῶν τὸ παρὰ πόδας διήγημα, μεθερμηνευθὲν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ. Καί τοι ἴσως μικροῦ λόγου ἄξιον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, ἀλλὰ καὶ κόκκος ἄμμου δίνεται τὰ χρησιμεύει εἰς τὰς χεῖρας ἐμπείρων δημιουργῶν. Ἄν δέ τις συμβουλευθῇ καὶ ἄλλας συγχρόνους πηγὰς διευκρινούσας τὴν ἐν αὐτῷ ἱστορούμενην περιήγησιν, διττῶς, νομίζω, δύναται τὰ τὴν ἐξέτασιν, πολιτικῶς μὲν, ὡς πρὸς τὰς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διαθέσεις τῶν εὐρωπαϊκῶν αὐλῶν πρὸς ἡμᾶς, ἐκκλησιαστικῶς δὲ, μὴ καί τι ὅπως προκύβη ἐντεῦθεν ἐπὶ τοῦ πολυθρονημένου ζητήματος τῶν Ἀγίων Τόπων.

Ἐκ τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ἰ. Ι. Ρυσσώ. Μέρος Α'. Βιβλ. δ'.

. . . Διδάσκων (α) ἐμάνθανον ἀνεπαισθήτως τὴν μουσικὴν. Διῆγον αὐτόθι βίον σχεδὸν ἀνετον, καὶ ἄλλος ἀντ' ἐμοῦ φρονιμώτερος ἤθελεν ἴσως ἀρκεσθῇ· ἀλλ' ἡ φύσις πολυπράγμων καρδίᾳ μου ἀνεζήτει ἄλλο. Τὰς Κυριακάς καὶ ὁσάκις ἄλλοτε εὐκαίρουν, διέτρεχον τὰς πέριξ τῆς πόλεως ἐξοχὰς καὶ τὰ δάση, ὅπου ἐπλανώμην βεθυθισμένος πάντοτε εἰς στοχασμούς καὶ στεναζῶν, οὐδέποτε δ' ἐπανηρχόμην πρὸ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν πόλιν.

Μιὰ τῶν ἡμερῶν ἐν Βοδρικῷ (Boudry) εὕρισκόμενος εἰσῆλθον εἰς καπηλεῖον ὅπως δειπνήσω. Αὐτοῦ βλέπω ἄνθρωπον βαθυγένειον, φέροντα ἐπενδύτην μὲν ἰώδη ἑλληνικὸν, καυσίαν δ' ἐκ μηλωτῆς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Τὸ σχῆμα καὶ τὸ ἥθος ἀρκετὰ εὐγενὲς ἐδυσκολεύετο πολλάκις νὰ ἐξηγηθῇ, ὡς ὁμιλῶν διάλεκτον ἀκατάληπτον, οὕτως εἰπεῖν, καὶ μᾶλλον πρὸς τὴν ἰταλικὴν ἢ πρὸς ἄλλην τινὰ γλῶσσαν προσεγγίζουσιν. Μόνος ἐγὼ κατελάμβανον ὅτι περίπου καὶ ἂν ἔλεγε, μετὰ δὲ τοῦ πανδοχείου καὶ τῶν ἐγγχωρίων δὲν ἠδύνατο ἡ διὰ νευμάτων νὰ συνδιαλέγηται. Τῷ ἀπηύθυνον λέξεις τινὰς ἰταλιστί· μὲ ἐνόησε κάλλιστα, καὶ ἐσπευσεν ἐγερθεῖς νὰ μὲ ἐναγκαλισθῇ ἐνθέρμως. Ἐσχετίσθημεν πάραυτα καὶ τῷ ἐχρησίμευσον ἕκτοτε ὡς διερμηνεύς. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δεῖπνόν του ἦτο καλόν, ἐν ᾧ τὸ ἐμὸν πολυλοῦ γε καὶ δεῖ, μὲ προσεκάλεσε νὰ συμπάγωμεν,

(*) Ἐν Νεοκάστρῳ κατὰ τὴν ἑνοσίχνην τοῦ 1732. Σ. τοῦ Μ.

ὅπερ ἀσμένως ἐδέχθη. Καὶ οὕτω πίνοντες καὶ βαρβαρίζοντες τὴν φωνήν, ἐξωκειώθημεν τόσον, ὥστε ἅμα δειπνήσαντες κατέστημεν ἀχώριστοι.

Μοὶ διηγήθη ὅτι ἦτο κληρικός Ἕλληνας καὶ ἀρχιμανδρίτης τῶν Ἱεροσολύμων, ἀπεσταλμένος, ὅπως συλλέξῃ συνεισφοράς ἐν Εὐρώπῃ πρὸς ἀνακαίνισιν τοῦ Ἁγίου Τάφου (ε'). Μοὶ ἐδείξε πρὸς τοῦτοις ἀξιόλογα πιστοποιητικὰ τῆς αὐτοκρατορίας (γ) καὶ τοῦ αὐτοκράτορος (δ)· εἶχε δὲ παρόμοια καὶ πολλῶν ἄλλων ἡγεμόνων. Καὶ ἐφαίνετο μὲν ἱκανῶς εὐχαριστημένος δι' ὅσα χρήματα ἕως τῆς ὥρας ἐκείνης εἶχε συνάξει· ἀλλ' εἶχε πάθει τὰ πάνδεινα ἐν Γερμανίᾳ, μὴ γνωρίζων μηδὲ γρῦ γερμανικῶν, λατινικῶν εἴτε γαλλικῶν, καὶ ὡς μόνην καταφυγὴν ἔχων τὰ ἑλληνικά, τὰ τουρκικά καὶ τὰ φραγκικά του, ἅπερ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, δὲν τῷ ὠφέλουν μεγάλως ἐν ταῖς χώραις, ὅπου εἶχεν οὕτως εἰπεῖν, ἀποπλανηθῇ. Μοὶ προέτεινεν ἐπὶ τέλους νὰ τὸν συναδεύσω ὡς γραμματεὺς καὶ διερμηνευτής. Καὶ τοὶ δ' ἐφόρουν τὸ νεωστὶ ἀγορασθὲν κομφὸν μου ἰωδὺς ἱμάτιον, οὐ πάντῃ ἀνάρμοστον τῆς νέας μου ταύτης θέσεως, ἐφαίνοντο ὅμως τόσον πενιχρός, ὥστε δὲν μ' ἐνόμισε δυσκατάπειστον· καὶ δὲν ἠπατήθη διὰ καὶ αἱ συμφωνίαι ἡμῶν ἐγένοντο ἐν τάχει, ἐμοῦ μὲν οὐδὲν ζητοῦντος, ἐκείνου δὲ μεγάλα ὑποσχομένου. Καὶ ἰδοὺ ἀνευ ἐγγύτης, εἴτε ἀσφαλείας, οὐδὲ κἂν ἐν γνώσει τῶν πραγμάτων, ἀφίεμαι εἰς τὴν ὁδοῦν τοῦ ἀνθρώπου τούτου, καὶ τὴν ἐπαύριον ἀμέσως κινούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.

Προξάμεθα δὲ τῆς περιόδου ἀπὸ τοῦ δήμου τῶν Ἐλευθερῶν (Fribourg), ὅπου δὲν ἀπῆλause μέγαρα κέρδη· διότι, τῆς ἐπισκοπικῆς ἀξιοπρεπείας μὴ ἀνεχομένης τὸ ἐπατεῖν καὶ μάλιστα παρὰ τῶν ἰδιωτῶν, παρουσιάσαμεν τὰ ἐγγράφα του τῇ Γερουσίᾳ, ἥτις τῷ ἀπένευμε μικράν τινα ποσότητα.

Ἐκείθεν διευθύνθημεν εἰς Ἀρκτόπολιν (Berne) καὶ κατελύσαμεν ἐν τῷ τοῦ Ἱερᾶκος καλῷ τότε ξενοδοχείῳ, ὅπου εὗρισκέ τις εὐάρεστον συναναστροφὴν. Εἶχομεν πολλοὺς συνδαιτυμόνας, καὶ ἡ

τράπεζα ἦτο καλῶς συσκευασμένη. Ἐπειδὴ δὲ πρὸ ἱκανοῦ καιροῦ λιτὴν ἐλάμβανον τροφὴν, ἐδραξάμην τῆς προκειμένης μοι περιστάσεως ὅπως ἐνδυναμώσω τὸν ἐξησθενημένον στόμαχόν μου.

Ὁ αἰδεσιμώτατος Ἀρχιμανδρίτης ἦτο καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος τοῦ κόσμου· ἡγάπα νὰ μὲν πολὺ ἐπὶ τραπέζῃ· ἦτο εὐθυμὸς καὶ ὠμίλει εὐστόχως δι' ὅσους τὸν ἐνόουν, μὴ ὡς ἄμοιρος γνώσειόν τινων, καὶ ἐπιδεικνύμενος τὴν ἑλληνικὴν του πολυμαθειαν μεθ' ἱκανῆς χάριτος. Οὕτω λ. γ. συντρίβων ποτε λεπτοκάρυα κατὰ τὸ ἐπίδειπνον, ἐκοψε βαθεῖως τὸν δάκτυλον, καὶ τοῦ αἵματος ἀφθόνως ῥέοντος, δείξας τὸν δάκτυλον πρὸς τοὺς συνδαιτυμόνας, «θεωρήσατε, κύριοι, εἶπε καγγάζων, αἷμα πελασγικόν. (Mirate, signori, questo è sangue pelasgo)».

Ἐν Ἀρκτοπόλει δὲν τῷ ἦμην πάντα ἀνωφελής· μάλιστα διεζήγαγον τὰς ὑποθέσεις του κάλλιον ἢ ὅ,τι ἐροοῦμην. Ἐράνην ἀληθῶς τολμηρότερος καὶ εὐγλωττότερος ἢ ἂν ἐπρόκειτο περὶ τῶν ἰδίων μου συμφερόντων, καθόσον αὐτόθι δὲν ἀπῆλλάγημεν τόσον εὐχερῶς ὡς ἐν ταῖς Ἐλευθεραῖς· ἀλλ' ἐγένετο χρεῖα μακρῶν καὶ ἀλλεπαλλήλων συνδιαλέξεων μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ Κράτους, καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν ἐγγράφων τοῦ Ἀρχιμανδρίτου δὲν ἦτο ἔργον μιᾶς ἡμέρας. Ἀφ' οὗ, τέλος, τὰ πάντα ἐτακτοποιήθησαν, εἰσῆλθῃ ἐνώπιον τῆς Γερουσίας· εἰσῆλθον δὲ καὶ γὰρ μετ' αὐτοῦ καθὼς διερμηνεὺς, καὶ προσεκλήθη νὰ ὁμιλήσω. Ἡ πρόσκλησις αὕτη μοὶ ἦτο ὅλως ἀπροσδόκητος, ἐπειδὴ οὐδέποτε ἐφάνταζόμην, ὅτι μετὰ τοσαύτας διαπραγματεύσεις μεθ' ἐνὸς ἐκάστου τῶν μελῶν, ἔδει ν' ἀποταθῇ τις ἐκ νέου καὶ πρὸς ὅλον τὸ σῶμα, ὥσπερ οὐδὲν ἐρρέθη. Τί ἀμνηχανία δι' ἄνθρωπον τόσῳ αἰσχυνηλὲς, οἷός ἐγώ, νὰ ἀγορεύσω δημοσίᾳ καὶ μάλιστα, ἐνώπιον τῆς Συγκλήτου τῆς Ἀρκτοπόλεως, τοῦτο δὲ ἐξ ἀρπόπτου καὶ ἀνευ κἂν στιγμιαίας προπαρασκευῆς. Καὶ ὅμως οὐ μόνον δὲν καταβλήθη, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ἐδειλίασα. Εἰζήτηκα κατὰ πρῶτον διὰ βραχείων καὶ καθαρῶς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἀρχιμανδρίτου· εἶτα ἐπαινέσας τὴν εὐσέβειαν τῶν συνδραμόντων ἡγεμόνων διήγειρον τὴν ἀμίλλαν τῶν ἐξοχωτάτων Γερουσιαστῶν, ἐπισυνάψας, ὅτι δὲν ἡδυνάτό τις ἑλαττον νὰ ἐλπίσῃ ἐκ τῆς ἐγνωσμένης αὐτῶν μεγαλοδορίας. Ἐπομένως ἐσπούδασα ν' ἀποδείξω τὴν ὠφέλειαν τοῦ θεαρέστου τούτου ἔργου πρὸς ἅπαντας ἐν γένει τοὺς χριστιανοὺς ἀνευ διακρίσεως θρησκευήματος. Κατέστρεψα δὲ τὸν λόγον ὑποσχόμενος τὰς εὐλογίας τοῦ οὐρανοῦ πρὸς ὅντινα γενναίως ὑπὲρ αὐτοῦ συνδράμῃ. Δὲν ἀξιώ, ὅτι ὁ λόγος μου ἐθαυμάσθη· ἀλλ' εἶναι ἀναντιρρήτον, ὅτι εὐχρέστησε, καὶ ὅτι μετὰ τὸ τέλος τῆς συνεντεύξεως ἔλαβον ὁ Ἀρχιμανδρίτης δῶρον οὐκ εὐκαταφρόνητον· ἤκουσε δὲ καὶ ἐπαίνους τῆς εὐφροσύνης τοῦ γραμματέως του, ὡς ἀσμένως ἐγενόμην διερμηνεὺς, καὶ τοὶ δὲν ἐτόλμησα νὰ τοὺς μεταφράσω αὐτολεξεί. Ἰδοὺ ἡ μόνη ἐποχὴ τῆς ζωῆς μου καθ' ἣν ἠγόρευσα

(δ) Ἀρτίως τότε τὸν Ἱεροσολυμιτικὸν θρόνον ὁ σοφὸς καὶ πολὺς Χρῆσανθος ὁ Νοταρῆς, εἰς ἃν παρεχωρήθησαν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀχμέτ τοῦ Γ'. δύο διατάγματα (Χάτ-ἰ-σερίφ), τὸ μὲν, τῷ 1719, τὸ δὲ τῷ 1720, ἀναγνωρίζοντα τὸ δικαίωμα τῶν Ὀρθόδοξων τοῦ ἐπισκευάζειν τὸν ἀμέσως ἐπὶ τοῦ Τάφου τοῦ Σωτῆρος κείμενον θαλίεσκον ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως. Σ. τοῦ Μ.

(γ) Ἦδη ἀπὸ τοῦ 1730 ἐμονάρχει τῆς Ῥωσσίας ἡ πανοῦργος Ἄννα, θυγάτηρ τοῦ Ἰβάν, ἀδελφοῦ τοῦ Μ. Πέτρου, ἀνακηρυχθεῖσα αὐτοκράτειρα πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, χάρις εἰς τὰς πλεονάνας τῆς οἰκογενείας ἀολγορούκη, ἣν ἔμως σκληρῶς κατεδίωξεν ἡ Ἄννα ἐπιτυχούσα τοῦ σκοποῦμένου. Σ. τοῦ Μ.

(δ) Ἐννοεῖ πάντως ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς Κάρολον τὸν Στ'. τὸν φιλοπόλεμον αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας, ὅστις διὰ τῆς τοῦ Μάργου (Rassauwitz) συνθήκης (21 Ἰουλ. 1718) ἐπαρυσάτετο τὴν προστασίαν τῶν τοῦ Ἁγίου Τάφου προπληρητῶν, καὶ ὅστις, συμφώνως πρὸς τὴν πατροπαράδοτον πολιτικὴν τοῦ Ἀύστουρικοῦ οἴκου, εὐναὺς δαίκετο πρὸς τὸν κληρὸν καὶ πρὸς τοὺς μοναχοὺς. Σ. τοῦ Μ.

δημοσία καὶ ἐνώπιον Ἀρχῆς, καὶ ἡ μόνη ἴσως ἐν ᾗ ἐξεφράσθην ἐπιτυχῶς καὶ μετὰ παύρησίας. . . .

Ἐντεῦθεν ἀναχωρήσαντες ὑπήγομεν εἰς Σολόδυρον (Solence)* διότι προὔτιθετο ὁ Ἀρχιμανδρίτης διερχόμενος καὶ αὐθις διὰ τῆς Γερμανίας νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὰ ἴδια διὰ τῆς Οὐγγαρίας ἢ τῆς Πολωνίας. Ἀληθῶς ἡ περιοδία αὕτη ἦτο λίαν ἐκταταμένη· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν δὲν ἐφοβείτο, ἐπειδὴ εἶλεπε καθ' ὁδὸν πληρούμενον μᾶλλον ἢ κενούμενον τὸ βαλάντιόν του· ἐγὼ δὲ πύχνην ἐγκαρδίως, εἴτε πεζῇ εἴτε καὶ ἑφιππος νὰ περιηγῶμαι δι' ὅλης μου τῆς ζωῆς. Ἦτο ὁμῶς, φαίνεται, πεπρωμένον νὰ μὴ προβῶ περαιτέρω.

Ἀμα φθάσαντες ἐν Σολοδύρῳ ἐπεσκέφθημεν πρῶτον τὸν κύριον πρέσβυν τῆς Γαλλίας. Κατ' αὐτοχίαν τοῦ ἀρχιμανδρίτου μου, ἦτο αὐτός ὁ μαρκίων Βονάκος (ε), χρηματίσας ποτὲ πρέσβυς καὶ παρὰ τῇ Πύλῃ, καὶ ἐνήμερος ἐπομένως τῶν ἀφορώντων τὸν Ἅγιον Τάφον. Εἰς τὴν ἐνὸς τετάρτου συνέντευξιν τοῦ Ἀρχιμανδρίτου μετὰ τῆς ἐξοχότητος του δὲν παρευρέθη, ἐπειδὴ ὁ Κ. πρέσβυς ἐνόμιζε τὰ φραγκικά, καὶ ὠμίλει τὰ ἰταλικά τουλάχιστον ὅσον καὶ ἐγὼ. Ἐξερχόμενον τὸν Ἕλληνα μου ἠθέλησα ν' ἀκολουθήσω, ἀλλὰ μ' ἐκράτησαν· ἐφθάσεν ἤδη καὶ ἡ σειρά μου. Ἐπειδὴ δὲ διέδιδον ὅτι ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις, ὑπηγόμην, ὡς τοιοῦτος, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος. Μὲ ἠρώτησε λοιπὸν ὁ πρέσβυς ποῖος ἦμην, προτρέπων με νὰ μὴ τῷ κρύψω τὴν ἀλήθειαν· τοῦθ' ὅπερ καὶ ὑπεσχέθην ζητήσας προηγουμένως τὴν χάριν νὰ τῷ ἐκμυστηρευθῶ κατ' ἰδίαν· συγκατανεύσας δὲ μὲ ὠδήγησεν εἰς τὸ γραφεῖόν του, οὗτινος ἐκλείπει τὴν θύραν. Τότε πεσὼν εἰς τοὺς πόδας του ἐτήρησα τὸν λόγον μου. Τοιοῦτον δὲ τὸν εὐπρέστησεν ἡ μικρὰ μου ἱστορία καὶ ἡ εὐλικρίνεια, μεθ' ἧς εἶδεν ὅτι τὴν διηγήθην, ὥστε λαβὼν με τῆς χειρὸς μὲ παρυσίαις πρὸς τὴν σύζυγόν του, ἐπαναλαβὼν ἐν συντόμῳ τὰ τοῦ πλάνητος βίου μου. Εὐμενοῦς ἐτυχον παρ' αὐτῇ ὑποδοχῆς· εἶπε δὲ, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ μ' ἀρῇσαι νὰ συνοδεύσω τὸν Γραικὸν ἐκεῖνον μοναχόν. Ἀπεφασίσθη ἐπομένως νὰ μείνω ἐν τῇ πρεσβείᾳ μέχρις οὗ εὐρεθῇ θέσις τις δι' ἐμέ. Τότε ἠθέλησα νὰ ὑπάγω καὶ ν' ἀποχαιρετίσω τὸν καλὸν μου Ἀρχιμανδρίτην, ἐλκύσαντα τὴν συμπάθειάν μου, ἀλλὰ δὲν μοι ἐπετράπη. Τῷ διακοινώθη δὲ μόνον ἡ κράτησις μου, καὶ μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας μοι ἔστειλε τὸ μικρόν μου κιβώτιον.

Α.

ROBERTO EMMET.

(Συνέχ. ἴδε φηλλάδ. 233 — 248.)

—ooo—

Τότε ὁ 'Ροβέρτος ἔγραψε πρὸς τὸν Κύρραν, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ τὸν ἐξιλεώσῃ ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς του, ἀποδίδων μετὰ πολλῆς προθυμίας εἰς ἐαυτὸν πᾶν ἀτόπημα. Κατωτέρω θέλομεν ἰδεῖ ὅτι δὲν εἶπεν ὅλην τὴν ἀλήθειαν· πρὸ παντός δὲ ζητεῖ ν' ἀποκρύψῃ ἀπὸ τὸν ὀργισμένον πατέρα τὴν ζωρότητα καὶ τὸ βάθος τοῦ πάθους τῆς θυγατρὸς· ἀποδίδει εἰς ἀρχαῖον δεσμὸν νεωτάτην καταγωγὴν, καὶ ἐπειδὴ ὁ οἶκτος ἐνούμενος τῷ θαυμασμῷ εἶναι ὁ μαγικήτερος ὅλων τῶν κινδύνων τῆς γυναικείας καρδίας, προφασίζεται ὅτι μόνον ὅτε τὸν εἶδε πάσχοντα, ἐπρόδωκεν ἡ νέα τὸ μυστήριον τῆς ἀγάπης τῆς.

She loved me for the dangers I had passed,
And I loved her, that she did pity them.

α Ὑπῆρξεν ἐποχή· λέγει ὁ κύριος 'Ριχάρδος Κύρραν, καθ' ἣν ἡ δημοσίευσίς τῶν ἐπιστολῶν ἐκεῖνων ἠθέληεν εἶσθαι δύσκολος· ἀλλ' ὁ καιρὸς ἐκεῖνος παρεῖληθε, διότι οἱ μόνον οἵτινες ἠθέλον λυπηθῆ, ὁ πατήρ καὶ ἡ κόρη, δὲν ζῶσι πλέον· ἐκεῖνος δὲ ὅστις ἐπέζησε, καὶ δημοσιεύει αὐτὰς ἀπὸ αἰσθημα καθήκοντος, εἶναι πεπεισμένος ὅτι δὲν ἰσχύουσι νὰ ἐλαττώσωσι τὴν ὑπὲρ τῆς μνήμης αὐτῶν ὑπόληψιν ἐκεῖνων οἵτινες τοὺς ἐγνώρισαν. »

« 'Ροβέρτος Ἐμμετ τῷ ἱππότη 'Ιωάννῃ
Φίλποτ Κύρραν.

» Δὲν ἠλπίζον ὅτι ἐμελλες νὰ γείνης συνήγορός μου. Σὲ προσεκάλεσα δὲ διὰ τὰς προλαβούσας γνωστάς σχέσεις ἡμῶν, διότι ἄλλως θὰ ἐφαίνετο παράδοξον. Βεβαίως δὲν ἐπιθύμουν οὔτε νὰ σ' ἐπαινίδω, γνωρίζων ὅτι σὲ προσέβαλον καθ' ὑπερβολὴν, καὶ τόσῳ μάλιστα πολῷ, ὥστε ἡ ζωὴ μου δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐξαλείψῃ τὴν προσβολὴν ταύτην. Τοῦτο ἐπιθυμῶν προέτεινα εἰς τὸ ἰδιαίτερον συμβούλιον νὰ μὲ δικάσῃ ὡς ὁμολογούμενον ἐνοχόν, φθάνει μόνον νὰ συγκατανεύσῃ εἰς τὴν ἀποσιώπῃσιν τῆς ἐπιστολῆς ἐκείνης. Ἀλλὰ καὶ ἐτι πλέον ἐπραξά· διεκνήρυξα ὅτι ἠθέλον ὑποστῆ τὴν καταδίκην μου χωρὶς νὰ προσφέρω λέξιν πρὸς ὑπεράσπισίν μου, ζητῶν εἰς ἀντάλλαγμα τὴν καταστροφὴν τῶν ἐγγράφων ἐκεῖνων. Ἡ πρόθεσις μου ἦτο νὰ ὁμολογήσω ἐμαυτὸν ἐνοχόν, νὰ προλάβω τὴν κατηγορίαν, καὶ νὰ ἀπομακρύνω πάντα λόγον δικαιολογούντα τὴν παρουσίαν τῶν ἐπιστολῶν.

» Ὅτι θέλω σοὶ διηγηθῆ, δὲν δύναται, τὸ ὁμολογῶ, νὰ μὲ δικαιολογήσῃ ἐνώπιόν σου. Ἀλλὰ μάθε ὅτι τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἀπετάθην τὸ πρῶτον πρὸς τὴν θυγατέρα σου (when I first addressed your daughter), ἐνόμιζον ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἡ τύχη μου ἠθέλει ἀποφασισθῆ. Δὲν ἐπερίμενον, καὶ οὔτε ἐπεθύμουν, εἰς τὰς περιστάσεις εἰς ἃς εὐρισκόμην νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν ἀγάπην μου. Ἦθελον μόνον νὰ μάθω ἐὰν ἡ καρδίᾳ τῆς ἦτο ἐλευθέρη, καὶ

(ε) Κατὰ τὴν ἐννεατῇ (1716—1734) ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμονὴν αὐτοῦ ὡς πρέσβευς τῆς Γαλλίας, μεγάλην ἰσχὺν ἐπέκτειτο ὁ Jean Louis d' Usson, marquis de Bonac.. Ὁ ἐπιστάθιος οὗτος διπλωμάτης καθώρθωσε τῷ 1719 καὶ τῷ παρεχωρήθη ἡ ἀδελφα, ὅπως ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ μεγάλου θόλου τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως γίνῃ ὑπὸ τῶν φραγκισκανῶν μοναχῶν, ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅμως, ἵνα ἡ τοῦ θαλάσσιου τοῦ Τάφου τοῦ Σωτήρος ἀπόκηται ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους. Σ. τοῦ Μ.